

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háború hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczka-utca 3.
 A szerkesztőség kérésekre válaszol
 vagy megírására nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 30.

Az aratás

(K. Ö.) Szt. Péter és Pál napja körül feszült figyelemmel fordul az ország a legnehezebb, de egyuttal a legfontosabb mezőgazdasági munka, az aratás felé.

Milyen lesz az aratás, mi lesz egy évi munka eredménye, milyen befolyást fog a termés eredménye az iparra, a kereskedelemre és vállalkozásra gyakorolni, ez a kérdés, mely mindannyiunkat foglalkoztat.

És csodálatos, hogy bár mindenki, legyen az iparos vagy kereskedő, át van hatva a mezőgazdasági termelés nemzetgazdasági fontosságától, mégis mihelyt arról van szó, hogy a mezőgazdasági termelés fokozása érdekében törvényhozási intézkedéseket fogantossunk, akkor a legnagyobb ellenkezéssel találkozunk ugyancsak azok részéről, a kiket a mezőgazdasági válság legközelebről érint.

Panaszkodnak az egyoldalú agrarizmus ellen, mely tönkre akarja tenni az ipart és kereskedelmet, hogy monopóliumot gyakorolhasson a nemzeti termelés mezőin. És még ha az agrarizmus a földbirtok minden osztálya érdekeit a szívében viselné. De a mire törekszik, az a nagy és közép földbirtok kedvezményezése a kis és parasztbirtok felett.

Igy hirtelenek között a legnemesebb törekvések közé, önzésből és érdekpolitikából, mert tudják, hogy az agrártörekvések győzelmével sok mindenféle meg fog

változni. Közgazdaságban a tisztességnek kell győzedelmeskednie a tisztességtelenség felett, a munkának a munkátlanság felett, a derekasságnak az élelmisség felett.

Aminthogy a legfőbb ideje, hogy sok mindenféle megváltozzék.

A többi között, itt van az aratás, annak elértéktelenítésével.

A gazda szánt, vet, izzad, fárad. Isten áldást ad munkájára. A gazda reménytel néz a jövőbe és latolgatja az értékesítési viszonyokat. Ezek nézete szerint a lehető legjobban vannak alakulóban. De szüksége is van a jó konjunkturára. Évek óta vesztességgel dolgozik és a kiadások évről-évre fokozódnak. A takarékoság, a munkaerő csökkentése, az intenzívebb gazdálkodás, ez mind nem használ sokat, a mérleg folyton passzív. Honnét van ez, mi okozza a mezőgazdasági termelés passzív voltát? Okozza az aratás elértéktelenítése.

A gyáros a nyerstermék árát, a tőketörlesztést, a közterheket, a munkásvédelmi kiadásokat megsokszorozza a munkabérekkel és körülbelül kiszámíthatja, hogy a gyártmányból mily haszna lesz. A verseny és a világpiac esélyei ellen kartellekkel védekeznek.

A mezőgazda számadása homokra épül. Hiába számítja ki, hogy az össztermelési kiadások figyelembe vételével a mostani árak mellett tönkre kell mennie, hiába védekezik az elemi csapások ellen, mert ha az aratás értékesítéséről van szó, oly tényezővel áll szemben, melyre egy csepp befolyása sincs. Ez a közvetítő kereskedelem, mely a vidéki gabonapiacokon zsákonként, a börzén ezer mmázsán-

kint fosztja meg értékétől a gazda verejtékes munkáját.

A közvetítő kereskedelmet csak annyiban vagyunk hajlandók legális közgazdasági tényezőnek elismerni, a meddig a nemzeti termelés szolgálatába áll. Ameddig tehát a feles terményeket exportálja, a szükségeseket pedig importálja. De fordítva cselekszik. Nyakunkra hoz mezőgazdasági terményeket, mit magunk is értékesíteni akarunk. Mert nem azonosítja magát a nemzeti termelés érdekeivel, hanem csak a hasznot nézi. De mint ilyen inproductív és káros, mert elősdi életet él.

Ezt a közvetítést fenn tartani nem áll érdekünkben, mert még a produktív szerveket sem tudjuk kellően táplálni. Ezt a közvetítést korlátozni a lehetőség szerint kiküszöbölni kell. Amit a gabonaértékesítés terén a börze rosszat csak mivel, azt mind erre a hazafiatlan közvetítésre támaszkodva mivelheti. Ikerestvérek, egyik a másikra támaszkodva, fosztogatják a nemzeti termelést.

Amire törekednünk kell, az a gabonaértékesítési viszonyok oly irányu átalakítása, hogy a gazdák legyen a döntő szó. Ezt elérhetjük a gabonakereskedelmi társaságok útján. Németországnak van oka kereskedelmét támogatni, mégsem látott sérelmet abban, hogy milliókat áldozott gabonakereskedelmi építésére, mert abból a helyes elvből indult ki, hogy mindenkinek a magáé.

Mikor fogjuk mi ezt belátni?

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

Rejtély.

Irtá: Ulferth József.

I.

Tóth Dénes, az inspekcziós rendőrtiszt kedvetlenül ült szobájában. Bántotta őt a környező egyhangúság és szinte örömmel ugrott fel, amidőn megszólalt a telefon csengője. No, végre valami érdekes eset!...

Pár perc múlva haragosan csapta le a kagylókat. Egy tulbuzgó hírlapíró, akit nem elégitett ki a hat órák kiadott kommuniké, kérdézősködött, hogy nem történt-e valami nevezetesebb esemény?

Boszusan ült ismét vissza asztalához. Most már, hogy unalmát elűzze, komolyan munkához akart fogni s elő is vett egy porral vastagon befűdött iratcsomót. Alig olvasott azonban belőle néhány sort, amikor egy erőteljes hang újra megzavarta.

— Elszökött a feleségem, tessék visszahozni!

A rendőrtiszt meglepetve pillantott föl. Bármilyen komikusan hangzottak ezen szavak, mégis elment a kedve a nevetéstől, amint a hang eléggé barátságosan kinézésű tulajdonosát jobban szemügyre vette. Milyen hatalmas alak! De hogy is került ez oly hirtelenül ide? Mig ő a telefonnal bajlódott. No jó lesz féken tartani ezt az oroszánt, a hivatalos ridegséggel.

— Mi a neve?
 — Báthory Endre kárpitós vagyok.

Tóth Dénes láthatólag elsápadt e névre, de azért nyugodtságot erőltetve folytatta a kérdéseket.

— Mikor tűnt el a felesége?
 — A cseléd állítása szerint délután fél négy órákor távozott hazulról. En akkortájtban a *kundschaftoknál* voltam.

— Nem hagyott hátra semmiféle írást?
 — De igen. Néhány sort irt egy papírra, hogy bocsássak meg neki, de ő nagyon boldogtalan s nem tud így élni tovább.

A rendőrtiszt letette a tollát.

— Barátom! Adok magának egy jó tanácsot. Ne hozassa vissza azt az asszonyt.

A különös látogató karjai mintha kissé megrándultak volna.

— Köszönöm a tanácsot. A házi ügyeim azonban a saját módszerem szerint szoktam elintézni.

— S persze Ön ezt a módszert csalhatatlanul üdvösnek tartja?

— Bocsánat, ez az én dolgom. En csak a rendőrség támogatását jöttem kérni ide.

A rendőrtiszt haragosan csóválta meg fejét. Ezzel az elbizakodott emberrel nem lehet okosan beszélni.

— Még csak egy kérdést! Nem tud valami felvilágosítást adni neje jelenlegi tartózkodási helyét illetőleg? Hová mehetett az Ön véleménye szerint.

— Kizárólag az anyjához D...-ra.

— De hát mi az ördögöt alkalmatlankodik akkor ön itt? — kiáltá türelmét vesztve

Feltétlenül legelőnyösebben vásárolunk nyári idényre könnyű filz és szalma kalapokat, kényelmes női, férfi és gyermek cipőket, bőr és selyem kesztyűket, selyem és flor harisnyákat, fehér és színes ingeket s mindennemű férfi fehérneműket mérték után is készítve,

Keresztény üzlet!

5578

Olcsó árak!

260

vászon és batiszt zsebkendőket, férfi napernyőket, Kneipp cipőket bőr és gummi talppal s. t. b.

FÁBRY TESTVÉREK áruházában Nagyvárad Fő-utca.

Lelkiismeretes kiszolgálás, mint az egy keresztény cégénél természetes.

Dus választék!

A quota-döntés királyi kéziratral.

A hivatalos lap vasárnapi száma a quota-döntésre vonatkozólag a lap élén a következőket teszi közzé:

Kedves Széll! Minthogy a magyar korona országainak és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országoknak törvényes képviselői között arra az arányra nézve, amelyben azok a közös ügyek költségeihez járulni tartoznak, az 1867. évi XII. t. cikk 19., 20. és 21. §-ai (az 1867. évi december hó 21-én kelt ausztriai törvény 3. §-a, R. G. Bl. 146. sz.) értelmében létesítendő egyezmény nem jött létre: a közös ügyek költségeihez való hozzájárulási arány kérdését az idézett törvény-cikk 21. §-a (az idézett törvény 3. §-a) alapján és az 1902. évi július hó 1-től 1903. évi június hó 30-ig terjedő egy év tartamára való érvényre lépéssel úgy döntök el, hogy a közös ügyek költségeiből a magyar korona országai 33 2/3 %-ot, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pedig 66 2/3 %-ot viselnek.

Utasítom Önt, hogy ezt köztudomásra hozza.

Kelt Bécsben, 1902. évi jun. hó 26-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Széll Kálmán s. k.

Vilmos és Edvárd táviratai.

Vilmos császár tegnap Edvárd királytól táviratot kapott, a mely így szól:

Mély sajnálkozással értesülök éppen most arról a szerencsétlenségről, a mely torpedónaszádot Cuxhavenben érte s a hajó parancsnokának és a legénység több tagjának halálát okozta. Nagyon tudom méltányolni, hogy Rosenstock von Röhneck kapitánynak utolsó parancsa halála előtt az volt, hogy előbb az angolokat vegyék fel a mentősölnakba.

Vilmos császár a következő távirattal válaszolt:

Meleg részvétel barátságos megnyilatkozásától mélyen meghatva, rögtön közöltem azt jelek útján a hajórajjal. A tisztok és a legénység meg tudják becsülni, hogy új tengernagyunk első cselekedete ilyen barátságos üzenet volt. Arra kérnek, hogy hálájukat fejezzem ki és velem együtt kívánságaikat egyesítik hajórajod kívánságával, hogy drága egészséged teljesen helyreálljon.

A hadapródiskola záró ünnepélye.

Felejthetetlen emlékü gyönyörű szép ünnepélyvel mutatkozott be a nagy közönségnek a helybeli honvéd hadapródiskola. Valósággal frappírozta a közönséget az a bámulatos ügyesség, mit a hadapródok úgy az ének, zene és szavalásban, mint különösen a tornában produkáltak.

Igen jótékonyan lepte meg a közönséget, mely azelőtt jórészt csak a rideg katonai szellemet ismerte, az egész fényes sikerű ünnepség, melyből méltán formálhatott mindenki magának előnyös ítéletet a honvéd hadapródiskoláról és annak szelleméről.

Örvendünk, hogy a jövő héten még nagyobb szabású ünnepélyvel lép a hadapródiskola a nagy közönség elé.

Mint u. i. értesülünk, a nagyvárad honvéd hadapródiskola folyó évi július hó 10-én a múlt évihez hasonlóan ének, zene és szavalati előadások, torna, vívás és lovaglási mutatványokkal díszes záróünnepélyt rendez, melyet az ünnepély befejezte után séta hangverseny, vacsora és táncestetély követ.

A záróünnepély délután fél 6-kor kezdődik az intézet kertjében.

A záróünnepélyre ma bocsátotta ki az iskolaparancsnokság az igen díszes kiállítású meghívókat és az ahhoz csatolt és névre kiállított belépő jegyeket.

A záróünnepélyre ugyanis, a meghívóban foglaltak szerint csakis belépő-jegy felmutatása mellett lehet az intézet területére belépni.

Az iskolaparancsnokság az ünnepély megtekintését minden érdeklődőnek lehetővé tenni óhajtott; másrészt azonban az intézeti épület belső helyiségei és termei a meghívott és előreláthatólag megjelenő igen nagy számú közönség befogadására, a múlt évi tapasztalás szerint szűkeknék bizonyultak, miért is két féle színű belépőjegyeket adott ki, melyek közül a vörös színű jegyek az intézet helyiségeibe való belépésre s az ott kiállított grafikai munkák felszerelések megtekintésére, valamint a táncestetélyen való részvételre is jogosítanak, míg a fehér színű jegyek csakis a záróünnepély első részére, vagyis az előadások és mutatványok megtekintéséhez adtak ki, de a már említett helyszűke miatt az intézet főépületébe való belépésre nem jogosítanak.

A záróünnepélyre meghívott közönséget ezúton értesíti az iskolaparancsnokság, hogy a

gyalog jövők az intézet főkapuján át mehetnek be az ünnepélyek színhelyére; míg a fogatok a Rulikovszky-úton az új honvéd laktanyávszemből levő kapunál hajtanak be az intézet területére.

Az ünnepélyre, mely egyúttal a most már teljes intézetnek első nagyobb szabású ünnepe lesz, — a mennyiben ez évben már 100 növendék tisztihelyettesi ranggal az ezredékhez beosztatik; — az iskolaparancsnokság részéről igen nagy gondnal és előzékenységgel az összes helybeli hivatalos előkelőségek, az intézet iránt érdeklődők, valamint a növendékek szülei és hozzátartozói, névre kiállított meghívókkal és belépőjegyekkel hívták meg. Ha azonban tévedésből mégis olyanok nem kaptak volna meghívást, kik arra bármely czímen is igényt tartanak, vagy kik az intézet iránt érdeklődésel viseltetnek, meghívó illetőleg belépőjegy kiszolgáltatása végett, akár szóbelileg, akár írásban, társadalmi állásuk és pontos címük megjelölésével forduljanak az intézetnek segédtisztjéhez: Kovács József főhadnagy, hadapródiskolai tanár urhoz, (Hadapródiskola, főépület I. emelet, segédtiszt iroda) ki a legnagyobb készséggel fog ebbeli kéréseknek eleget tenni.

UJDONSÁGOK.

A sár- és kavics panama epilógusa.

Évekkel ezelőtt nagy port vert a Nagyvárad város kárára a sár- és kavics szállításhoz elkövetett visszaélések ügye. A kir. törvényszék a vádlottak közül Deák József utmestert és Csepely Zsigmond utkaparót elítélte.

A kir. tábla azonban csak Csepely Zsigmondot találta bűnösnek és Deák Józsefet felmentette. Azonban az iratokat azzal adta vissza a városnak, hogy a felmentett volt főmérnök, Beszedits János mérnök és Deák József ellen a fegyelmi vétség látszik fenforogni, azért ezek ellen indítsák meg a fegyelmi vizsgálatot.

A városi ügyészi hivatal köteleességmulasztást látott fenforogni s így azon indítványt tette a fegyelmi választmányhoz, hogy a főmérnököt 1000 koronára, Beszedits János mérnököt 500 koronára és Deák József utmestert hivatalvesztésre ítéljék.

a rendőrtiszt. Ha biztosan tudja, hogy hová ment, miért nem megy maga utána?

— Azért, mert az nem érne semmit! — felelt az ideges kiabálástól kissé megszeppenve Báthory uram. Hivatalos eljárás nélkül itt lehetetlen czélt érni. Tetszik tudni az anyósom egy olyan lehetetlen személy, a kinél még az en módszerem sem tudna érvényesülni.

— Jól van tehát. Ha a felsége tényleg ott van, ahol ön mondja, úgy holnap délután ismét az ön házában lesz. Figyelmeztetem azonban, hogy a rendőrség amily erőlyesen védi a férfi joait, ép oly szigoruan kel védelmére a bántalmazott nőnek. Tekintettel az ön módszerére, ezt különös figyelmébe ajánlom.

A látogató, ezen utóbbi, gúnyosan kiejtett szavakat válasz nélkül hagyva, egy félig-meddig elfojtott »jó éjt«-et hangoztatva, elhagyta a szobát. A rendőrtiszt pedig izgatottan vetett néhány sort egy darabka papírra.

— Ha esze van, hallgatni fog rám! mormogta magában s elküldte a papírdarabot szolgájával a postára.

II.

Báthoryné anyja el nem tudta képzelni, hogy mi történhetett leányával, hogy az oly késő este váratlanul betoppan hozzá. Először valami brutalitásra gondolt veje részéről, midőn azonban a leánya kijelentette, hogy csak azért jött haza, mert nem szereti az urát, — a jó asszony hamar túltette magát a meglepetésen.

— Persze, persze! Nem is csoda az, ha egy olyan durva fráter nem tud megbecsülni egy aranyos, gyenge virágszálat. Nem is való vagy te annak az embernek. Mindig mondtam én azt, de te nem hallgattál reám.

— Késő már arról beszélgetni anyám. A megtörténtet nem lehet meg nem történné változtatni. Inkább főzzön egy kis theát s adj a szobámba, mert nagyon fázom s szeretnék pihenni.

Báthoryné ezzel megszabadult anyja bőbeszédűségétől. Ez ugyan amiat a theát behozta, újra megindította a szóáradatot, de leánya csakhamar fejére huzta a takarót s a jó asszony beíatta, hogy annak inkább van ez idő szerint szűksége nyugalomra, mint tanácsokra. Kissé buslakodva tehát, hogy nem önthette ki keservét az ellen az ember ellen, ki magára hagyta leányát s ő is lefeküdt.

Ugy tizenegy óra tájban sürgöny érkezett Báthoryné számára.

— Férje bejelentette eltűnését. Ha nem akarja magát compromittálni, azonnal utazzék vissza. — Dénes.

A szép asszony nem késett a válaszzal.

— Ha megigéri, hogy minden a régiben marad, úgy követem tanácsát. Egyebekben nem törődöm a következményekkel. — Mariska.

Erre a sürgönyre aztán izgatottan várta a választ. Hiába várta. Helyette azonban más-

nap a déli gyorsvonattal megérkezett egy igen nyájas uriember, aki lekötözött udvariassággal adta elő, hogy 1-ször őt Dános Imrénének hívják s foglalkozására nézve delektív, 2-szor Tóth Dénes rendőrtiszt megbízásából köteles öngyűségát férjéhez visszakísérni s 3-szor egy fél óra múlva indulván a gyorsvonat, kénytelen öngyűsége öltözködési idejét a minimumra leszállítani.

Báthoryné először hallani sem akart a visszatéréséről, de midőn az a különös emberke szintén igen udvariasan, »a törvény nevében« ismételte kérelmét, végre is engedni kellett. Azt azonban már eleve kijelentette, hogy egy hét múlva újra megszökik az urától.

— Rérem, ez teljesen a Nagysád dolga. Különben ami engem illet, ha én lennék a kegyed helyzetében, talán én is hasonlóképp cselekednék.

A szép asszony felelet nélkül hagyta a kis ember tulzott bizalmaskodását s anyját megcsókolva beült a kocsiba. Addig amíg az állomáshoz értek, de meg a vasu on egész házáig, nem szólt egy kukkot sem. Pedig kísérfője ugyancsak igyekezett bizonyítani, hogy menynyire együtt érez ő azokkal a szép fiatal asszonyokkal, akiknek végzetük az, hogy csunya és vén uruk legyen.

Ilyenforma viszonyban érkeztek meg haza. Az állomáson Tóth Dénes fogadta őket, aki kijelentette Dánosnak, hogy a szép asszonynak

Ebben az ügyben tegnap tanácskozott a fegyelmi választmány.

Beöthy László főispán elnökle alatt jelen voltak Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, Varró Domokos kir. főmérnök, Rádl Odön ügyvéd és dr. Istvánffy István jegyző.

Hosszan tárgyalták az ügyet, a melyet különösen Rádl Odön ismertetett. A választmány ítélete meglepő s egészen ellenkezik a városi ügyészség javaslatával.

Az időközben elhunyt főmérnökre nézve tárgyalanná vált az ítélethozatal.

Beszéds János mérnökre nézve nem látták beigazolván a kötelelességmulasztást s felmentették.

Végül Deák utmesternél sem látták beigazolván a cselekményt s felmentése mellett a hivatalába visszahelyezik.

Még csak az hiányzik, hogy indítványozza valaki, miszerint a törvényhatóság jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon Deák utmestereknek, a miért olyan önzetlen hűséggel szolgálta a várost.

Különben, mint halljuk, a városi ügyészi hivatal megfelelőbbé a fegyelmi választmány ezen jól megfontolt ítéletét.

Felhívás előfizetésre.

Az új félév küszöbén azzal az őszinte bizalommal közeledünk t. olvasóinkhoz, amelyet eddigi működésünkben elismerésével és pártolással kitüntett.

Nehéz időket küzdöttünk át eddig, hogy programunkat, megszabott irányunkat követve a jó magyar, keresztény közönségünket megfelelően szolgáljuk.

Jelszavunk ma is a hamisítatlan ősi magyar szellem, amely annyi hányattatás után fentartotta hazánkat, egyesítve a keresztény jellemmel, amelynek védszárnyai alatt egy ezredév után is él a magyar nemzet.

Ezt az országot magyarnak és kereszténynek alapították, így vettük át apáinktól s így óhajtjuk átadni utódainknak.

Ez a mi programunk.

Ezen belül igyekszünk az igazságot szol-

urához való szállítását ő vállalja magára. Ezt olyan stílusban mondta, hogy Dánosnak be kellett látni miszerint ő reá tovább, alszolute semmi szükség nincs. Udvariasan köszöntő tehát őket s elítélte. Az utcasarkon azonban visszafordult s fejcsóválva nézett a bizalmas közelségben sétáló pár után.

— Ej, ej. Ki hitte volna? Persze ezért nem kellett én a szép asszonynak. No mondhatom jól néz ki az az öreg ur.

Báthoryné pedig ugyanekkor szemrehányólag fordult kíséretjéhez.

— Miért hagyja ezt a komédiát végig játszani Dénes? Nem elég, hogy most már hallani sem akar rólam, hanem mindenáron szerencsétlenné is akar tenni?

— Ne vádoljon engem, Mariska! A józan ész tanácsolta akkor a szakítást, s most hogy férjét megismertem, azt mondom, hogy ez kötelességem is volt. Férje ugyanis éppen nem látszik oly embernek, aki nevének bünséges érzelmét meg tudná bocsátani.

— Es maga mindennek daczára mégis kiszolgáltatt ennek az embernek?

— Hivatalból ez is kötelességem. Figyelmeztettem azonban a következőkre, ha önnel szemben kegyetlenkedni találna.

(Vége köv.)

gálni; élénk, szellemes, hírekben jól értesült, minden irányban független, szókimondó lapot adni. S programunknak miat eddig megfeleltünk, megfeleltünk ezentul is.

Ehhez kérjük a magyar olvasóközönség pár fogását.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi múzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20. krért. Más időben 50 kr.

Július 1. Orvos-gyűlés.

* A jövő évi választók névjegyzéke. Biharvármegye 1903. évi választók névjegyzéke ellen beadott felszólalásokat július hó 4-én, pénteken délelőtt 10 órakor veszi tárgyalás alá a vármegye központi választmánya.

* Királyi elismerés. Ő Felsége legkegyelmesebben megengedte, hogy Hammersberg Jenő kir. koronaügyésznek ideglenes nyugalomba helyezése alkalmából, az igazságszolgáltatás terén teljesített szolgálataiért legfelső elismerése tudtul adassék.

* Közegészségügyünk júniusban. Nagyváradi város közegészsége az elmúlt június hónapban lényegesen javult az előző májusi állapottal szemben. Májusban ugyanis 169 ember halt el, míg júniusban csak 103, tehát 66-al kevesebb. A fertőző betegségek is csökkentek; vörheny Ujvároson 4, Olasziban 1, Váralja-Velenczén 2; difteritisz Ujvároson 2, Olasziban 2, Váralján 2, hökhurut 12 fordult elő. Szőrványosan még a kanyaró és a hasihagymáz fordult elő. Született júniusban 78 fiu, 51 leány, összesen 129 gyermek. Meghalt 50 férfi, 53 nő, összesen 103 egyén. A szaporodás tehát 26. Az elhaltak közül egy éven aluli 27 és 1-5 éves 8. Az országos betegápolási alap terhére 525 egyén nyert orvosi gyógykezelést.

* Kinevezés. Nagy Ferencz kir. törvényszéki elnök Mészáros Lajos napidijas szolgát a helybeli kir. törvényszékhez harmadosztályu hivataloszállgávé nevezte ki.

* Tanfériak lakomája. A tanév zártával a nagyváradi esperes-kerület tanfelügyelője Dencs János tb. kanonok tíz évi itten működése óta állandóan vendégszerető asztalához szokta hívni városunk kath. tantestületét, így tett a jelen tanévben is. Vasárnap a Te Deum alkalmából vendégei gyanánt látta magánál a tanítókat és hitoktatókat. Az ebéd folyamán teljes elismeréssel szólott azon szép taneredményről, melyet a kath. tanítók lankadást nem ismerő tevékenységükkel elértek. Halász Gyula papneveldei lelkiigazgató, a Nogáll-intézet hitoktató tanára a tíz tanévi együttműködés öröme emelt poharat. A tanítók nevében Nagy Lajos várad-olasz tanító éltette Dencs János várad-kerületi tanfelügyelőt. Stark Gyula igazgató a felügyelő mellett az iskola jelenlegi hitoktatóit, Paku János ny. tanító ismét Dencs Jánost s végül a tantestületet éltette.

* Diszes esküvőnek volt színtere tegnapelőtt a hajdumegyei Földes község. Ekkor tartotta ugyanis homoród-szentpáli Szentpály Gábor százados, a helybeli honvéd hadapródiskola egyik legrokonszenvesebb és legkedveltebb tanára, esküvőjét özv. szőlősi Szöllőssy Jánosné nagybirtokos urnő feltűnő szépségű és nagyműveltségű leányával, Izabellával. Az esküvőn mint násznagyok Csapó István és Szentpály József szerepeltek. Koszorus leányok és vőfélyek voltak ippi ér-keserű Fráter Irma — giczi-assa és ablánczkürti Ghyczy Géza huszár főhadnagy, Szöllőssy Olga — Kovács Mihály főhadnagy, kiken kívül mindkét családnak kiterjedt rokonsága vett részt a feltűnő diszes esküvői menetben, mely az ünnepi díszbe öltözött falu népének sorfala között vonult a menyasszonyos házhoz közel levő templomba. Esküvő után a menyasszonyos háznál fényes nászszakoma volt, melyen számos felkészült sorát homoród-szentpáli Szentpály Pál nyug. ugocsamegyei alispán nyitotta meg, igen szép szavakban éltetvén az új párt. A hadapródiskola tisztikara nevében pedig a jelenlevők közül Kovács József főhadnagy, a hadapródiskola kiváló irodalom tanára és segédtisztje mondott igen sikerült, hasonlatokban gazdag lendületes beszédet az új párra. Az új pár a lakoma után nászútra indult.

* Athelyezés. A m. kir. igazságügyi miniszter Balogh Lajos margittai kir. járásbírói irnokot a nagyváradi kir. törvényszékhez helyezte át.

* Tömeges veszettségi esetek. Az ebek veszettsége már általános veszedelem lesz Nagyváradon. Vasárnap és tegnap ismét három veszettségi eset fordult elő. És pedig mindhárom esetben az eb-tartó gazdák gyermekeit a saját ebeik marták meg. Mivel a főkapitány eddigi intézkedéseit a közönség nem vette a méltán elvárható komolysággal, most 3000 példányban felhívást oszt széjjel a városban, amely felhívásban az ebveszettségi általános veszedelem ellen való közös védekezésre hívja fel a lakosságot. A hirdetményt holnap közölni fogjuk.

* Nagyváradi tanár Finnországban. A nagyváradi közép kereskedelmi iskola jeles tanára: Bátor Ferencz érdekes tanulmányútra indult tegnap este. Az iskolai szünidő alatt bejárja Európa északi részét: Németországot, Dániát, Svéd- és Norvégiát, Finnországot és Oroszország egy részét. Egy napi tartózkodás után, Berlinbe, majd Koppenhágába, Krisztianába Stockholmba, Helsingforsba megy s végül Svédország azon legészakibb pontjára: Gelivarig utazik fel, ahol július 14-én igen érdekes sarkköri égi tünemény észlelhető. Hosszabb időt szándékozik tölteni a finnek között. A felsorolt nagy városokon kívül a közbeeső nevezetesebb pontokon is folytatja tanulmányozását. Visszafelé Oroszországnak veszi útját. A kiváló jeles tanár birja az európai nyelvek jó részét. Párisban több ízben hosszabb ideig lakott s a világvárost alaposan ismeri. Bejárta Francia-, Német- és Olaszországot, Svájcot, Egyiptomot és a Szentföldet. — Az érdekes utazásról lapunkat időközökben értesíteni fogja.

* A cseléd-ügy rendezése. Több vidéki város rendőrkapitánya elkérte rendőrségünktől az ismeretes és a törvényhatósági bizottság által visszaadott cselédügyi szabályrendelet-tervezetet utmutatóul. Most mint értesültünk Győr városa az elkért cselédügyi szabályrendelet-tervezetet a cselédügy rendezését előkészítő értekezlet megvitatandó tárgysorozatába is felvette.

* **Feljelentés a polgármester ellen.** A Nagyvárad város vámkezelésénél elkövetett visszaélések miatt *Rimler* Károly polgármester tudvalevőleg állásától felfüggesztette és elmozdította *Beczkay* Arthur vámfelügyelőt s az ügyet áttette a kir. ügyészséghez. *Beczkay* Arthur a polgármester ezen határozatát megfeleltette a belügyminiszterhez, azonkívül külön feljelentést tett a polgármester ellen, amiért hivatalából őt elmozdította és fizetését beszüntette; egyúttal kérte a polgármester ellen a fegyelmi eljárás elrendelését. A belügyminisztériumban röviden bántak a feljelentéssel. Egyszerűen elutasították s kézbesítés végett leküldötték a polgármesternek.

* **Kinevezések.** *Tempelean* Dezső II. oszt. megyei közigazgatási gyakornokot I. osztályú gyakornokká, — *Takács* Dániel árvaszéki napidijast III. osztályú megyei irnokká nevezte ki a főispán. — Az érmihályfalvai főszolgabírósnál *Vidakovics* Nándor lemondásával megüresedett járásirnoki állásra *Roge* Károly neveztetett ki.

* **Az ör-utczai iskola építése.** Az ör-utczai községi elemi iskola építését megkezdte a város, anélkül, hogy a miniszter jóváhagyta volna a terveket és a költségvetést. Az építést kimondó közgyűlési határozatot *Zana* Agoston megfeleltette. A belügyminiszter az iskola építésére vonatkozó közgyűlési határozatot, *Zana* Agoston felelősségének elutasításával, jóváhagyta. Megjegyzte a miniszter, hogy a költségvetés felülbírálatának gyakorlati értéke már nem volna, mert az iskolát már úgy is építik, de figyelmezteti a várost, június 2-án küldött leiratára hivatkozással, hogy az engedély nélkül foganatosított építkezésekből eredő hiányok és károkért a városi tanács felelős.

* **Megkerült ékszer.** Még az év első hónapjaiban elveszett monogramos arany női óra valamint egy gyémánt kövel kirakott mell avagy haj ék megkerült. Nevezeti ékszer a rendőrség bünyői osztályánál megtekinthetők illetve jogos tulajdonosai által átvehetők.

* **Rablótámadás az Angyal földön.** Vakmerő rablás történt tegnap éjszaka az Angyal földön. Egy biciklis fiatal ember felült egy bérkocsira. A kocsinak meghagyta, hogy hajson ki az Angyal földre. A hepe-hupás, gödrös utczák egyikében, a hol már kora este minden élet elpihen, oroszva leütötte a kocsist és kirabolta. Ez a panasz s a főkapitányság már megindította a vizsgálatot, hogy a nem mindennapi esetet s a tettést kiderítse. A kirabolt kocsist *Fuli* Józsefnek hívják. *Fuli* az erős ütéstől elszédült s eszméletét veszítve lebukott a kocsiról. Jó másfél óráig feküdt így az utca porában, a mikor végre föleszmélt. Közvetlenül mellette állott a kocsija lovasul s ott maradt az ismeretlen utas kerékpárja is. A kocsis mikor feleszmélt vette észre, hogy a pénze mintegy kilenczven korona az ismeretlen utassal együtt eltűnt. *Fuli* a kerékpárt ismét föl rakta a kocsijára s haza hajtattott. Dél előtt pedig elment a főkapitányságra s megtette a följelentést az eltűnt rabló ellen. Személyleírását nem tudott róla adni. A kerékpáron levő szám az egyedüli nyom, a melyen a rendőrség elindulhat. De ez sem biztos, mert a kerékpáron lévő szám csak ideiglenes s nem lehetetlen, hogy a rabló a kerékpárt is lopta valahol.

* **Sztrájkoló bádigosok.** A helybeli bádigos munkások tegnap délután *Gerő* Armin rendőrfőkapitánynál bejelentették, hogy ma a sztrájkot megkezdik. Egyidejűleg a főkapitány közbenjárását kérték, ki a kérelmet teljesítendő, ma esteli 7 órára össze is hívta az ipartestületi békéltető bizottságot.

* **Rendőri hírek.** *Eltűnt kabát.* Kiss Jánosné szül. Nagy Agnes mosónő váraljai lakásáról tegnap este nevezett nő férjének kabátja 25 korona pénztartalommal együtt eltűnt. Nyomozás folyamatban. — *Nyomavesszett pénzerszény.* *Barbán* József tenkei földmivelő, tegnap éjjel a Nagypiacz-téren hált. Ejjéltájt arra ébredt, hogy pruszlijában volt pénzes tárczája 260 korona tartalommal eltűnt. Az esetről értesített rendőrség széles körű nyomozást indított. — *Ellopott öltönyök.* *Bona* Kálmán kovácmester Országutca 224. sz. alatti lakásából tegnap éjjel két segédjének teljes öltönye eltűnt. Elopásukkal alaposan terhelt *Berecski* András fazér szatler segéd megugrott. A rendőrség minden lehetőt megtett a jeles firma kézrekerítése ügyében. — *Ongyilkos cselédleány.* *Kukuján* Juli 19 éves cselédleány Szt. János-utczai lakásán szerelmi bánatában zsiros szódát ivott. Súlyos belső sérülésekkel a Biharmegyei kórházba szállítottott.

* **A bizonyítvány miatt.** Két fővárosi kisdiák nagy szomorúságba döntötte szüleit. *Reisz* Ottó tizenöt éves fiu a terézvárosi polgári iskola *Göngy* István szintén tizenöt éves fiu a markó-utczai gimnázium tanulója azzal távoztak el szombatn hazulról, hogy a bizonyítványaikért mennek el. Az iskolákban tényleg megkapták a bizonyítványaikat, de a mi kalkulákat kaptak, az nagyon elkeserítette kicsiny szívüket. Nem is mutatkoztak azóta sehol s aggódó szülei eltűnéseiket bejelentették a főkapitányságnak.

* **A tárczatolvaj.** *Fekete* Benőné nagyon megsomjazott tegnap délelőtt a Nagypiaczon, nem is csoda, tikkasztó volt a hőség. Elindult hát a kút felé, hogy felüditse egy itóka vízzel kiszáradt torkát. A mint a hatalmas korty után zsebébe nyúlt, a víz ugyan lehűtötte, de a fölfedezés, melyet zsebe körül tapasztalt, megfagyasztotta ereiben a vért, — hiányzott a pénztárczája; azt ugyanis az üdülés alatt *Tóth* Imre nevű 14 éves rovott multu csavargó emelte ki zsebéből s el is ment mindjárt — nem ugyan a Bazárba, hanem a Laczikonyhára, hol áldomást csapott a sikerült hetivására. De egy szemes rendőrnök szemét szurt a fiu szemtelen viselkedése s pártfogásába vette a szemfényvesztő tárczatolvajt, ki szemtől szembe tagadta a szemellátható lopást.

x Az idény előhaladása folytán az összes nyári színes és fehér ingek, angol mosó mellények rendkívül leszállított áron kaphatók

Róth M. Utóda

kalap és uridivat üzletében.

Kizárólag a legjobb hazai készítményű női és férfi cipők nagy választékban kaphatók.

* **Ras Makonnen.** A most Londonban időző exotikus személyek között nagy feltűnést kelt *Ras Makonnen*, a kit Menelik abessyniai császár küldött a koronázásra. *Ras Makonnen* a többi között 10 pompás orszóllant hozott ajándékba az angol királynak. A király állapota felől naponként kétszer is tudakozódik és mindig egy állhiopai pap kíséretében megy a Buckingham palotába nevét a kitett ivre bejegyezni. Rendkívül magas termete és festői öltözte mindenütt szembe tűnik.

x Hatóságilag engedélyezett végeladás üzlet-felosztás végett *Kárpáti* Miklós divatruházában Nagyváradon. Ezen rendkívül előnyös vételeket figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek. Tessék a hirdetés oldalán a hivatalos hirdetményt elolvasni.

ZENE ES MŰVESZET.

A szalontai dalosegylet Nagyváradon.

A nagyszalontai dalosegylet hangversenye iránt, amelyet szombaton este tartanak a Bazár-vendéglő udvarán, már most is igen nagy városunkban az érdeklődés.

A hangversenyt 80 fillér belépési díj mellett fogják megtartani s jegyeket már szordától kezdve árusítanak a Bazárban. A dalos-egyesület vezetősége összeállította a hangverseny műsorát, melyből magából kitetszik annak előkelő, művészi névója.

Ez a műsora a következő:

I.

1. Magyar király induló. *Huber*-től.
2. Nyisd ki anyám. Népdal egyveleg *Gaál* Ferencztől.
3. Falu végén kurta korcsma. Magyar műdal *Auspitz* Jenőtől
4. Zokog, zokog a hegedű. Népdal egyveleg, *Gaál* Ferencztől.
5. Abránd. Műdal *Thern* Károlytól.
6. Zord lakomnak. Népdal egyveleg *Méder* Mihálytól.

II.

7. Ha elmegeyek nemsokára. *Beleznay* Antalól.
8. Dalünnepen. Műdal *Hubert* Károlytól.
9. Busan dalol a madár. *Hoffer* Károlytól.
10. Párisi ifjak. Műdal *Adam*-tól.
11. Suhog a szél. *Palotássy*től.
12. Szabadság-dal. *Huber* Károlytól.

TANUGY.

Az orsz. kath. tanügyi tanács ülése.

Meghívó. A magyar kath. tanítók országos bizottságának tanügyi tanácsa folyó évi július hónap 7-ik napján d. e. 10 órakor *Budapest*-en a Szent István-Társulat palotáján (Szentkirályi utca 28-ik sz.) ülést tart, melynek tárgyai:

a) Elnöki előterjesztések.

b) A kath. elemi iskolák, továbbá a kath. tanító-, tanítónő- és óvónőképző, valamint a kath. polgári tanító- és tanítónőképző intézetek már revideált tantervének, nemkülönben a Róm. Kath. Népiskolák és Népiskolai Tanítóokra Vonatkozó Rendszabályok (másod ízben) Revideált Tervezetének a folyó évi ápril 22-iki tanácsülésünkben kiküldött bizottságoktól az újabb igényekhez mértén módosított javaslatai fölött — az illető szakosztályok előleges véleménye alapján — való határozathozatal.

c) Indítványok.

Jegyzet. Ugyanezen helyen és délelőtt 9 órakor a tanítóképző és népoktatási szakosztályok tárgyalják a körükbe tartozó tantervjavaslatokat.

Ezen ülésre, illetve ülésekre Czimedet tisztelettel meghívja.

Nagyváradon, 1902. június 22.

Ember Károly, világi elnök, *Dr. Steinberger* Ferencz, egyházi elnök, apát-kanonok.

Számborovszky Rezső, elnöki titkár.

Értesítés.

Zeneiskola igazgatósága intézkedett az iránt, hogy a zeneiskola mindazok részére, akik zenei képzésükre az iskolai nagy szünidőt is felhasználni akarják, — mint az előző években történt, — csekély havi díj mellett a jelen évben is rendelkezésre álljon.

Ezen szünidei tanfolyam 2 óra — július és augusztus — terjed, s célja, hogy zeneiskolánk növendékei az eddig tanult zeneismeretben erősödjének s azok, kik a jövő tanévre mint kezdők beiratkozni szándékoznak, a szünidőt jól felhasználva a kezdet nehézségeit leküzdhessék s rájuk nézve a jövő tanév minél eredményesebb legyen.

Mint az egész tanévi, úgy e szünidei tanfolyamon is a növendékek 3—5 tanulóiból álló csoportokra osztva hetenkint 3-szor részesülnek oktatásban.

Havi díj: ének, hegedű és gordonka tanszakon 4 kor., fuvó hangszer tanszakon 5 kor., czimbalom és zongora tanszakon 6 korona.

Midőn az igazgatóság ezen intézkedéseiről a t. szülőket értesíteni szerencsém van, tisztelettel kérem, hogy amennyiben gyermekeiket a szüneti tanfolyamra beírni óhajtják, az iránt alulírottat, esetleg a zeneiskolánál működő tanár: Hegedűs (Herncsírek) István és Mazalik József urakat (Teleky-utca 12. sz. Janky-ház) értesíteni méltóztassanak.

Minden egyéb felvilágosítással alulírott készséggel szolgál.

Réz Mihály,
igazgató.

Igazságszolgáltatás.

Sikka ztó végrehajtó. A Nagyszombati kirendelt pozsonyi törvényszék három napi tárgyalás után *Minarovics* Rudolf volt nagyszombati városi adóvégrehajtót 59 esetben elkövetett kisebb nagyobb sikkasztásért *másfél évi börtönrre ítélte.* A sikkasztott összeg 1300 korona.

EGYESÜLETEK.

A Nagyváradi Jogászegylet.

A Nagyváradi Jogászegylet ez évben is híven beváltotta alapszabályaiban vallott azon programját, mely szerint célja a jogélet minden fontosabb jelenségének megvitatása, felolvasások, viták tartása, jogi művek kiadása stb.

Ez egylet ez évi működésében az új *magánjogi törvénykönyv* egyrészének megvitatásával foglalkozott.

E tervezet köréből vett felolvasásokat tartottak a budapesti jogászegyletben s a Nagyváradi Jogászegyletben.

A tanulmányok sorát dr. *Agoston Péter*, a jogakadémia jeles tanára nyitotta be, ki »Causa traditionis« című tanulmányában azt fejtegette, hogy a szerzésnek a magánjogi törvénykönyv szerint melyek lehetnek a jogcímei.

Ugyancsak a magánjogi tervezet köréből tartott több nagy felolvasó estét betöltő értekezést dr. *Flopu György*, a kir. Itélőtábla képzett bírása »Az erkölcs a magánjogi törvénykönyvben« címmel. E négyesorosozatos előadás, a magánjogi egész — nevezetesen a kötelmi, család, örökjog és dologi jog területén vizsgálta, hogy a törvényhozó az erkölcs követelményeit tételes intézkedések alakjában mennyiben valósítja meg.

Mindkét előadó nagy jogi készséggel felelt meg feladatának, s érdekes, nagy tetszéssel fogadott felolvasásában, számos új eszmét vetettek fel.

Különös érdeklődéssel találkozott az a nagyszabású vita, melyet a Nagyváradi Jogászegylet »A törvénytelen gyermekek jogi helyzetéről« indított meg.

A törvénytelen gyermekek érdekében *Kepes L. Miklós* törvényszéki bíró és dr. *Váradyi Zsigmond* szálltak sikra, de az egyletnek előkelőbb tagjai élükön *Ritók* Zsigmond kir. itélőtáblai elnökkel belátták, hogy a törvénytelen gyermekek favorizálása (ami különben a páholyból indult ki) a családi élet megbontására vezetne. Ennek a jogi és erkölcsi álláspontnak volt egyik harcosza dr. *Flopu György* táblabíró is, ki jogbölcseleti alapon fejtegette a tervezet álláspontjának helyességét, kimutatva, hogy a tulzás a törvénytelen gyermekek helyzetének jogi szabályozásában, a társadalom erkölcsi alapjának megrendülésével járna.

E vitaestélyek legkimagaslóbb eseményei a Jogászegylet nagytudású elnöke, *Ritók* Zsigmond kir. táblai elnök tartalmas bezáró fejtegetései voltak, ki a vita anyagának áttekintésével, egyszersmind saját nézetének is kifejezést adott nagy jogászai készségével.

De e felolvasások mellett a Nagyváradi

Jogászegylet törekvését képezte az is, hogy tagjainak jogi munkákat szolgáltatson tagdíjak fejében.

Ez évben két kiadványa látott napvilágot, melyről e lap, megjelenése idején meg is emlékezett: t. i. dr. *Kepes L. Miklós*nak és dr. *Flopu György*nek a »Törvénytelen gyermekek jogi helyzetéről« szóló felolvasásai.

Sajó alatt van továbbá a dr. *Flopu György*nek »Az erkölcs magánjogi tervezetben« című tanulmánya s az egyesület anyagi erőinek gyarapodásával az egylet eddigi vitaestélyén felhangzott felolvasásokat is ki fogja adni, hogy e tartalmas előadásokat így minden egyes tag elolvashassa. Így pl. néhai *Gedeon Károly*, *Gerő Armin*, *Tassy Pál*, *Rádl Ödön*, *Ferjéssy Mihály* stb. a nagyváradi jogászvilág jeles tagjainak a bünyvadi perrendtartás köréből irt kiváló tanulmányait.

A Nagyváradi Jogászegylet az őszi időszak kezdetekor fogja működését tovább folytatni.

A rabsegélyző egylet gyűlése.

A nagyváradi és biharmegyei rabsegélyző egylet f. hó 29-én, vasárnap délelőtt búcsuzott el volt elnökétől, *Szabó Józseftől*, aki a legközelebb tartott tisztújító közgyűlésen megrendült egészségi állapota miatt lemondott, az oly sok éven át kiváló buzgalommal betöltött tisztiséről.

Az egylet közgyűlésének határozata folytán *Rádl Ödön* ügyvéd elnök, dr. *Nagy Géza* kir. ügyész, alelnök és *Korn Lajos* kir. alügyész, titkár tagokból álló küldöttség lakásán kereste fel *Szabó Józsefet* s *Rádl Ödön* az egyesület nevében meleg szavakban emlékezett meg a távozó elnök érdemeiről, az egyesület érdekében kifejtett buzgalomáról s működéséről, kifejezvéen egyttal az egylet azon óhaját, hogy visszavonulása daczára is nem fogja az egylettel támogatását megvonni.

Az üdvözlő szavakra *Szabó József* válaszolt, hangsúlyozván, hogy ő még annak a kornak a szülője, melyben nem érdemnek, hanem kötelességnek tekintették valamely tiszttség betöltését, az a felfogás vezette őt egész elnöki működése alatt, s ha az egylet nagyobb eredményt felmutatni nem tudott, nem ő rajta mult, s épen mert érezte, hogy kötelességének agg kora miatt nem képes eleget tenni, azért bizta a vezetést jobb kezekre. Egyben pedig igérte, hogy az egylet érdekében erejéhez mérten jövőre is mindent el fog követni, hogy annak humánus törekvéseit támogathassa.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter a nagyváradi bérkocsis ipartársulat alapszabályait jóváhagyta.

IRODALOM.

Tövisék és virágok, apró történetek a mi népünk életéből. Elbeszéli *Bodnár Gáspár*. Ez a címze egy az utóbbi hetekben megjelent szépirodalmi művecskének. A tartalom teljesen megfelel a címmel: a népről szól benne a szerző a népnek. Ismeri s meg tudja figyelni aprólékos, ügyes-hajos dolgait melyeket helyes világításban s igen találóan úgy ad elő, hogy az olvasó mindjárt maga előtt látja a felvetett kérdés megoldását. Kiterjeszkedik a népelet minden jelenségére, érdekes elbeszélések keretében buzdít takarékosságra, a szolid szövetkezetek pártolására, jó lapok járatására, nevetességessé teszi a habonát; hazafiságra buzdít s igyekszik gátat vetni a kivándorlásnak. Mindezt ügyes történetek keretében dolgozza fel, melyeknek találó népies színezete, folyékony, élvezetes előadást esztetikai érieket is kölcsönöznek a műnek. Általában a nép kezébe való ez a munka, de haszonnal forgathatja mindenki, a ki a néppel foglalkozik, különösen lelkészek-

nek, tanítóknak ajánlhatjuk. A munka kiállítása igen csinos ára 1 kor. 25 fillér.

Uj világ. (Előkelő világ.) E kitünően szerkesztett szépirodalmi és társadalmi hetilapnak legújabb száma a következő érdekes és vonzó tartalommal jelent meg:

Valeranus: A kereszténység diadala. — **Madách** Aladár: Nihil. (Költemény.) — **Upor Géza:** Lehel tornya. — **Murányi Ede:** Éjjel. — **Julius:** A kereszt jelében. (Bírálat.) — **Mókási P. Nyári** vonat. — **Dr. Halászy** Caesar: Veronai emlék. — **Vörös** Juliska: Ember átka, Isten keze. (Regény.) — A hét története. — Sport. És igen szellemes a szerkesztői üzenetek rovata.

A **Lengyel** Gizella jónevű író nő szerkesztésében és kiadásában megjelenő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára egész évre 16 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker. István-ut 40. sz.

SZINHÁZ.

Szinészeink Kaposvárott. Vajmi gyér érdeklődés mellett működik Kaposvárott Somogyi társulata. Megesik, hogy esténként a bevétel alig tesz ki 50 frtot, ami bizony egy nagy társulat fenntartására nagyon kevés. Ep ezért úgy tervezi Somogyi, hogy csak július 15-ikéig maradjon Kaposvárott, azután átrándul társulatával Balaton-Füredre s onnan menne vissza esetleg szeptember első felére Kaposvárra, amíg a szini szezon nálunk meg nem kezdődik.

Az előadásokról szólva — mint írja lapunknak egyik ottani, kedvelt tárczairója — a közönség *pártolásának* felelnek meg; kevés ambíció nyilvánul bennük. *Lotti ezredeseivel* kezdték meg az előadásokat, amelyben *Amon* Margit aratott sikert. Adták még a *San-Toyt* is, hol *Bérczinek* alkalma nyílt természetesen helyi vonatkozású kuplékkal szolgálni. A mult hónap 28-ikán a *Parasztbecsület* *Hodosy* vendégszereplésével került színre jó előadásban, de kevés publikum előtt. A drámai előadásokra ott is sok panasz van, ép úgy mint nálunk.

Szinészet Nagyszalontán. Nagyszalontán *Halassy* Béla működik szintársulatával. Szombaton és vasárnap este *Orley* Flóra és *Eleméry* Klárka léptek fel, mint vendégek telt házak előtt. Sok tapsot, szép virágcsokrokat kaptak. Az előadásokat Nagyváradról is többen megnézték.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: Stenkléwicz Henrik. 32.

Voltaképpen nem is szerette a kapitányt, de érthetetlennek és hihetetlennek találta azt, hogy amíg mindenki meghódol a bájainak, ez az egy ember, aki pedig a rabja volt, elhidegüljön iránta. Sértett hiúsága nem hagyta nyugodni, s módját ejtette, hogy négy szemközt kaphassa *Skrzetuskit*. Czérnát hozott a herczegasszony-nak, s a folyosón készakarva belébotlott az arra lépkedő kapitányba.

— Oh, de megijesztett a kapitány ur!

— Ej, ej Anna kisasszony, hát szörny vagyok én, hogy a kis leányok megijednek tőlem?

— Nem, dehogyan is, dadogott a leány, aki ide-odapogott, hosszú hajfonalát ujjaira csavarta, szeméit szemérmesen lesülötte, s mindenképpen értésére akarta adni *Skrzetuskinak*, hogy nagy zavarban van. Aztán szőgyenlősen kérdezte:

— Haragszik reám?

— Nem haragszom énl De hát érdekeli ez magácskát?

— Bizony, nem is érdemli meg a kapitány ur, hogy törődöm vele. Bychovrec ur udvariasabb ám!

— Ugy? Hát akkor átengedem nékia babérokát.

A leány csalódottan nézett reá. Azután kelleetlenül kérdezte:

— A Krimben járt a kapitány ur? Mit hozott onnan nékem ajándékba?

— Egy eleven embert, Podbipienta urat. Nem látta még? Nagyon derék, szeretetreméltó lovag.

— Mindenesetre szeretetreméltóbb, mint ön! Aztán mit csináljak én vele?

— Rajta, próbáld ki a hatalmat. Előre figyelmeztetek azonban, hogy nem lesz vele könnyű dolgod, mert a lovag egyszerűen legyőzhetetlen.

— Ugyan miért!

— Nem szabad megházasodnia.

— Nem szabad? Ki tiltja meg neki? Miért nem szabad?

— Hát csak azért, mert örök szüzességet fogadott.

Anna ugy elillant e szavakra Skrzetuski mellől, mint a megijedt madár. Hanem azért este különös figyelemmel tekintgetett Longinus felé. A távozó Bodsynski tisztelére búcsulakomát adott a herczeg, sok vendég gyülekezett össze.

A derék Podbipientán sötétkék selyem felsőkabát és fehér atlaszmente pompázott, a fejeket vágó szablya helyett aranybüvelű kis görbe kard lógott az oldalán. Anna, aki azt hitte, hogy ezzel dühösíti Skrzetuskit, kaczeron kacsergatott feléje, de hasztalanul, mert a kapitány rá se hederített. Volodyjovskij azonban észrevette s könyökével meglökte Skrzetuskit.

— Rabszolga leszek, ha ez az ördögös leány nem a lithvániai meszelőnyéllel kaczerkodik.

— Ugyan, figyelmeztess rá Longinust.

— Szép egy pár lesz belő'ük. Éppen össze illenek. Jó lesz a mellére csatnuk, vagy a sisakjára disznuk.

Volodyjovskij elfogta Longinust.

— Mondhatom néked, hogy nagy kópé vagy!

— Már minthogy én.

— Igen. Elcsavartad a legszebb leánynak a fejét.

Podbipienta összecsapta a kezét.

— Ilyen gyanúsítás! Nem kenyerem nékem az ilyesmi.

— Nézz csak oda Anna kisasszonyra! Bol-dog ember te ha ránk vetett volna ilyen pillan-tásokat, mi t most reád. Vigyázz, hogy téged is el ne bolondítson!

Volodyjovskij magára hagyta Longinust, aki rettenetes zavarban izget mozgott a helyén és a világot sem mert volna Anna felé pillan-tani. De a kíváncsiság mégis csak rávitte, s lopva odanézett a leánynak. Majd leesett azon-ban székéről, mert valóban két tüzes szem in-tett onnan feléje. A jámbor lovag arca bibo-pirosra vált és sietve a terem tulsó végére me-nekült, buzgón mormogtatva magávan az apage satanást. De a sátán nagyon erősen kísértette, s annak a két szemnek a nézése nagyon csa-logató lehetett, mert a terem tulsó végéből is csak odalesett Annára. Hanem amikor megint magán érezte a leány villogó tekintetét; el-fogta a rémület, eszébe jutott ősenek az esete, s a fogadalom, amelyet a nagy Stovejko em-lékére tett és ijed'ében sürün vetette magára a keresztekre. s most már megállta, hogy az este nem nézett többé a kísértő sávanra. Más-nap kora reggel azonban ott lábatlankodott már Skrzetuskinál.

— Az ördögbe! mikor vonulunk hát végre már az ellenség ellen? Mi lesz a háborúval?

— De sürge'ős a dologod! Várd meg előbb, hogy besorozzanak a herczeg katonái közé. A Sakrsevski helyét megkapod ugyan, de csak egy negyedév múlva. Április végéig tehát tűr-tőzletned kell harczni kedvedet.

— De hátha előbb üt ki a háború?

— Affelől nyugodtan adhatol. A király akarja ugyan a hadjáratot, de a mi szabad államunk fázik tőle.

(Folyt. köv.)

NYILTER.

Kávéház átadás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy az általam 21 év óta vezetett **KORONA** kávéházamat a mai napon **Klein Lajos** urnak átadtam. Midőn ez alkalommal az irán-tam tanúsított szíves jóindulatát köszönöm, egyúttal utódomat, mint 3 éven át volt szor-galmas munkatársamat b. pártfogásukba aján-lom, teszem azt azon tudatban, hogy vendé-geim egy minden tekintetben szakavatott egyént nyerhetnek benne.

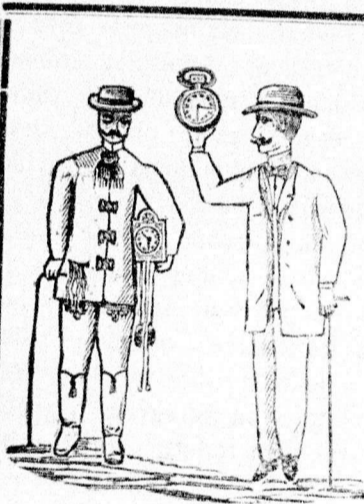
Teljes tisztelettel:

Stern Herman.

Alulírott hivatkozással **Stern Herman** urnak fenti nyilatkozatára amidőn a **Korona** kávéházat a mai napon átvettem és azt Dula Miklós teljes zenekarának közreműködésével ma este megnyitom, van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy t. elődöm üzleti elveihez híven én is arra fogok törekedni, hogy kitűnő italok, jó karban tartott tekeasz-talok, előzékeny pontos kiszolgálás által t. ven-dégeim meglegedését kiérdemeljem és az át-vett **Korona** kávéház régi jó hírnevét fenntartsam. Amidőn ezúttal szíves pártfogásukat tisztelettel kérem, vagyok:

kiváló tisztelettel

Klein Lajos
kávés.

Miért harag-szol? barátom.

Talán nem jár jól az órád. Oh hagyd el; ezeknek az óráknak már többé van a javi-tása mint az egész értéke.

Na ha csak az a baj, ajánlok neked egy jó órát, mely az én órámat is pontos-san kijavította, s minden órát kivétel nél-kül egy évi jótállás mellett

Csak 90 krajczárért,

óraüvegeket csak 10 krért ad, ugyszintén a legjobb órákat és ékszereket jutányos árban raktáron tart.

Kepes Márton, 226.

műorás Nagyváradon színház oldala mellett.

TAVIRATOK.

Szél kihallgatáson.

Bécs, jun. 30. (Saj. tud. táv.) *Szél* Kálmán miniszterelnököt ő Felsége ma ismételtén kihallgatáson fogadta.

Elutasított semmiségi panasz.

Budapest, jun. 30. (Saj. tud. táv.) Krivány János sikkasztó ügyével ma fog-lalkozott a kir. Curia büntető tanácsa és a beadott semmiségi panaszt elutasította.

A római városi választások.

Róma, junius 30. A városi választá-sokon a katolikusok a szentszék utasi-tásához híven ezúttal sem vettek részt s így nem csuda, hogy jórészt a liberáli-sok győztek. *Lapponi* dr., a hirneves orvos ellenjelöltjével szemben megbukott. (M. T. I.)

Az aratás.

Csongrád, junius 30. Az őszi árpát aratják. Holdanként 6—7 métermázsa várható. A buza nagyon szépen áll. Az idő kedvező. E héten hozzálátnak az aratáshoz. Rozs szintén kitűnő termést ígér és néhány nap múlva ez is aratás alá kerül. (M. T. I.)

Öngyilkosság a temetőben.

Kézdivásárhely, junius 30. Solgó Jó-zsef 17 éves iparos inas tegnapelőtt a temető-ben, nemrég elhunyt anyja sirján forgópisz-tolyival agyonlőtte magát. Öngyilkosságának okát nem tudják. (M. T. I.)

A tápéi mandátum.

Budapest, junius 30. (Saj. tud. táv.) Most szombaton járt a tápéi kerületben a parlamenti bizottság és az elrendelt vizsgálatnak megtartását, tekintettel az aratásra, öszre halasztotta.

Szerencsétlenség a Dunán.

Zimony, jun. 30. Szombaton este sze-rencsétlenség történt a Dunán. Egy komp, amelyben négy ember ült, felborult a szélvihar-ban. Négy ember közül kettő a vízbe fullt. Kettő megmenekült. (M. T. I.)

Az angol koronázás.

London, junius 30. (Saj. tud. táv.) *Edvard* angol király koronázása szept-ember havában lesz megtartva. Az ud-varnak ezen elhatározásáról az angol ki-rályné táviratban értesítette VII. *Edvard* dán huszárezredét.

A nemzetközi hajózási kongresszus.

Düsseldorf, junius 30. A nemzetköz-i hajózási kongresszus megnyitása alkalmából tegnap lakomát rendeztek, amelyen Möller kereskedelemi miniszter és Schütz miniszteriumi igazgató német, angol és francia nyelven üd-vözölte a vendégeket, akiknek nevében Crachay de Franchimont mondott köszönetet. A kon-gresszus ma délelőtt nyílt meg. (M. T. I.)

Krivány-vér.

Arad, junius 30. Krivány László, a sikkasztó gyámpénztárosnak 16 éves fia, Izsép baranyamegyei községben feltörte a postamesterő vasszekrényét és a benne talált ékszereket és pénzt ellopva, meg-szökött. A fiatal gonosztévőt Pécssett le-tartóztatták.

A Nikaragua-esatorna.

Washington, junius 29. A Nikaragua-esatorna építésére vonatkozó törvényjavaslatot ma írta alá Rosevelt elnök. (M. T. I.)

Elutasított kegyelmi kérvény.

Krakkó, jun. 30. A czár az áruló Grimm ezredes nevének kérvényét, amelyben kegyel-met kér férje számára, elutasította.

Az angol király állapota.

London, június 30. A király állapota, mint jelentik, állandóan kielégítően javul. Este nem adtak ki orvosi jelentést. Ezentul csak délelőtt 10 órakor és este 7 órakor adnak ki bulletineket. (Magy. Táv. Ir.)

Gyilkos szatócs.

Zombor, június 30. Fugler Józsefszatócs tegnap reggel kocsisát, akivel valami fölött összeveszett, a verekedés hevében egy vaslánczal úgy vágta fejbe, hogy menten összerogyott. Mire orvost hívtak, meghalt. Fuglert, aki családos ember, letartóztatták.

Tiencin visszaadása.

London, jun. 30. A Times jelenti Pekingből: A követek szombaton tanácskoztak arról a 24 feltételről, a mely mellett a katonai parancsnokok beleegyeznek abba, hogy Tiencint visszaadják a kínaiaknak. A német követ ragaszkodott ahhoz, hogy a már megállapított feltételeket ne változtassák meg. Az angol követ támogatta ezt az álláspontot. A tanácskozás eredménytelenül végződött. (M. T. I.)

Olmützi iparkiallítás.

Olmütz, jun. 30. Tegnap délelőtt nyitották meg a második olmützi iparkiallítást, a melyben mintegy 600 kiállító vesz részt. A királynak és a kiállítás védőjének, Jenő főherczegnek üdvözlő táviratot küldtek. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

A kamara teljes ülése. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara a folyó évi július hó 2-ikán (szerda) d. u. 2 órakor a kamara helyiségében teljes ülést tart Nagyvárad, 1902. június hó 24-én. *Huzella*, kir. kereskedelmi tanácsos, elnök.

**Kelch Jenő és Társa
Tőzsde jelentése**

— A Tőzsde eredeti távirata —

Értéktőzsde

Budapest, június 30.	
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvasut	—
Rimauurány	609.50
Magyar jelvény	473.—
Salgótarján	—
Wagon-kölcsön	—

Hatalyidők

Budapest, június 30.	
Buza októberre	8.01
Buza áprillisa	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6.
Képoszta, repce, burg	96

Hivatások ártólistája

a budapesti Áru- és Értéktőzsde 1902. június 30-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.60
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	119.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1874-80	119.—
Magyar földterhermentési kötvény 4%	98.—
Italienéri jog megvásárlási kötvény	100.—
Horvát-észlovónföldterhermentési kötvény	97.50
Magyar nyerevény-kölcsön	207.—
Tiszszabályozás szeszi sorjegyek kölcsön	162.50
Osztrák járdékpapírban	101.50
Osztrák járdék aranyban	101.50
Osztrák járdék ezüstben	120.50
Osztrák korona járdék	99.50
Osztrák államsorjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbank részvény	698.25
Osztrák hitelintézet részvény	703.25
Párisi vista	95.30
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.07
Németbirodalmi márkák	117.25
Londoni vista	240.—
30 márkás arany	28.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívó.

A »Polgári takarékpénztár részvénytársaság« **1902. évi július hó 16-ik napján délután 3 órakor** Nagyváradon saját üzlethelyiségében (Kossuth Lajos-u. 4. sz.)

rendkívüli közgyűlést

fog tartani, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12. és 13. §-ainak figyelembe tartása mellett ezennel meghívtnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Igazgatóság és felügyelő bizottság lemondása.
3. 8 igazgatósági tagnak ezen év végéig és
4. 4 felügyelő bizottsági tagnak 1903. év végéig terjedő időre leendő megválasztása.

5. Az alapszabályok 27., 36., 39. és 28-ik §-ainak módosítása.

Nagyvárad, 1902. június hó 30-án.

Az igazgatóság.

Jegyzet. Az alapszabályok 13. §-a: Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg a társaságnál legalább egy hó előtt saját nevére irt részvényét vagy részvényeit szelvényekkel együtt a takarékpénztár pénztárába letenni, hol az őt illető szavazat számát előtűntető térítvényen láttatik el, mely egyszersmind a szavazásra igazoló jegyül szolgál.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2—3 gymnasiumi vagy polgári osztálylyal, tanulól felvétetik a Szent László nyomdában.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	730	950	—	—	450	—	858
Vásártér	722	931	*1114	237	420	638	854
V.-Velence	740	1000	1135	256	500	656	915
Rontó f.	754	1014	1150	309	514	709	929
Püspök-fürdő	805	1025	1155	314	519	714	915
Félix-fürdő	817	1037	1209	328	536	728	933

Félix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő	820	1042	*1215	330	539	739	953
Püspök-fürdő	838	1100	1227	342	556	743	—
Rontó f.	842	1104	1232	346	560	748	1000
V.-Velence	856	1116	1246	359	574	763	1013
Vásártér	912	1117	1202	415	630	819	1030
Nagyvárad	905	1127	—	—	623	—	1023

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik

MEGKEZDŐDÖTT!

Blousok, házi pongyolák, napernyők

és ezer más

női- és férfi-divat újdonságokban

a leszállított ár,

melyek az idő előre haladottsága miatt páratlan olcsó leszállított áron lesznek kiárusítva.

Beczka Lajos

Női- és férfi-divat-üzletében

Szt. László-tér, Zöldfa-u. sarok.

148 sz.

Értesítés.

Van szerencsém a közönség szives tudomására hozni, miszerint hosszú éveken a **férfi ruha szabászat** legelőkelőbb izlését gyakorolva, szabó üzletemet **Olasi, Fő-utca Széchenyi szállodába helyeztem át**, hol a legfinomabb angol és francia szövetekből elegáns és a legmagasabb kivánalmaknak megfelelő

férfi öltönyöket és felöltöket

jutányos árban készítek.

Amidőn a nagyérdemű közönség nagybecsű bizalmáért esedezem, a lelkiismeretes, pontos és jutányos kiszolgálást előre biztosítva, pártfogást kér

tisztelettel

Tauth József,

183

férfi szabó.

Gazdaközönség szives figyelmébe!

Ajánlom a következő áruimat mint kitűnő minőségűt a legelőnyösebb árban beszerezhetőket:

Legfinomabb Tavotakenőcs	100 ko.	32	frt
» Triesti Oliv gépolaj	100 ko.	44	frt
» Gépkenő Olaj	100 ko.	36	frt
» Ásványolaj	100 ko	18, 20 és	24
» Amerikai Petroleum	100 ko.	20	frt
» Raffia Bálvételnél	100 ko.	38	frt
» Kékkő	100 ko.	30	frt

Továbbá ajánlom mindenféle

==== ásvány-, gyógy- és savanyuvizeimet ====

egészen friss töltéssel a legelőnyösebb árban.

Szives pártfogást kér

Kádár János

fűszer- és csemege-kereskedő.

224

A fürdő- és nyaralási idény alkalmával a t. közönség szives figyelmébe ajánljuk

tűz- és betörésmentes letéti pénztárunkat,

melyben külön és közvetlen elzárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérlő közönség rendelkezésére.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.

219.

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

==== Legszolidabb szabott árak. ====

Mindenmű alakításokat és javítást elvállal.

Telephon 409. szám. 150

Törlesztéses kölcsönt

5%

Vidéki bérlőházakra, földbirtokra

szerezek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. Budapest, Váci-körút 21. szám.

Hatóságilag engedélyezett

Nagy Végeladás

üzlet feloszlata végett

Kárpáti Miklós divatáruházában

Nagyváradon, Zöldfa-utca.

Teljes végeladásra kerül az egész raktár.

Ruha kelmék, Ruhaselymek, Kartonok, Selyembatisztok, Himzett batisztok, Vásznak, Asztalneműek, Kanavászok, Ágyhuzatok, Függönyök, Ágyterítők, Szőnyegek, Napernyők, Esőernyők, Női és Uri kész fehérneműek, az összes rövidáru czkkek és még

Több ezer finom divatos czikkek.